

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
Кафедра загально-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту

_____ Калашник Н.С.
“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЗАХИСТ ТА ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В
ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

за спеціальністю: «Правознавство» 8.03040101
факультет: заочного навчання

Київ – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Захист та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 8.03040101 «Правознавство» ступеня вищої освіти магістр, за заочною формою навчання.

Розробник: Сокальська Олена Володимирівна начальник кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри загально-правових дисциплін

Протокол від «___» _____ 2017 року № _____

Начальник кафедри загально-правових дисциплін

_____ О.В. Сокальська

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби.

Протокол від «___» _____ 2017 року № _____

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення дисципліни «Захист та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності» становлять теоретико-методологічні та організаційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення прав і свобод людини.

Курс “Захист та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності” тісно пов’язаний з іншими дисциплінами, а саме: Судові та правоохоронні органи, Адміністративне право, Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності та галузевими юридичними науками. Це дозволяє сформувати у слухачів цілісний науковий світогляд, вміння використовувати знання суміжних дисциплін, що є край необхідним для використання у практичній діяльності.

Метою вивчення дисципліни є створення теоретико-методологічних та науково-прикладних засад організації діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення прав і свобод людини, що включає розробку системи наукових поглядів, пропозицій організаційно-правового характеру, принципово нових підходів, моделей і технологій підвищення ефективності правоохоронної діяльності.

Завдання дисципліни є набуття слухачами знань, умінь і навичок (компетенцій) ефективно реалізовувати набуті теоретичні знання на практиці. Завданням дисципліни є також вивчення приписів нормативно-правових актів, в частині захисту прав людини правоохоронними органами.

Мова навчання: українська.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри загально-правових дисциплін, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою co2001@ukr.net

Структура навчальної дисципліни

Тема 1. Права і фундаментальні свободи людини та система їх захисту на міжнародному і національному рівнях

Поняття прав людини та основні етапи їх розвитку. Міжнародне і національне законодавство про забезпечення прав людини: порівняльний аналіз. Конституція України про зобов'язання держави щодо забезпечення прав людини та про умови їх обмеження.

Тема 2. Захист прав людини в правоохоронній діяльності

Положення міжнародних документів щодо захисту прав людини. Основні види прав і свобод людини в Конституції України і роль органів внутрішніх справ у їх забезпеченні. Способи забезпечення захисту прав людини в правоохоронній діяльності. Вимоги Закону України «Про поліцію» щодо захисту прав, свобод і законних інтересів громадян.

Тема 3: Право на свободу та особисту недоторканність

Чинне законодавство України та Європейська конвенція з прав людини. Процедура затримання та арешту відповідно до існуючих стандартів. Типові ситуації порушення права на свободу та особисту недоторканність, у яких виникає загроза застосування катувань.

Тема 4. Забезпечення законності в адміністративній діяльності правоохоронних органів

Зміст державного контролю за діяльністю поліції. Нагляд органів прокуратури за діяльністю поліції та повноваження судових органів щодо здійснення контролю. Громадський контроль в діяльності правоохоронних органів. Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів. Оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів.

Тема 5. Контроль за дотриманням прав людини в діяльності правоохоронних органів.

Становлення європейського контрольного механізму захисту прав людини (Конвенції про захист прав людини і основних свобод із її змістом до внесення

змін, передбачених Протоколом № 11 до Конвенції від 11 травня 1994 року).
Протокол № 14 до Конвенції про захист прав людини і основних свобод від 13
травня 2004 року. Міжнародна система правоохоронних організацій.
Структурні підрозділи ООН по захисту прав людини. Основні проблеми
міжнародного співробітництва у сфері захисту прав людини.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 0304 Право	Нормативна	
	8.03040101 Правознавство		
Модулів - 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів - 1			1
Загальна кількість годин – 90		Семестр: 1	
		Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 10	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр		4 годин
		Семінарські заняття:	
			6 годин
		Практичні заняття:	
		Самостійна робота:	
			80 годин
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
10/80

3. Тематичний план

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	3 НИХ				
			Всього годин з викладцем	3 НИХ			Самостійна робота
				Лекцій	Семинарських занять	Практичних занять	
	Тема 1. Права і фундаментальні свободи людини та система їх захисту на міжнародному і національному рівнях	20	4	2	2		16
	Тема 2. Захист прав людини в правоохоронній діяльності	18	4	2	2		14
	Тема 3: Право на свободу та особисту недоторканність	14	-	-	-		14
	Тема 4. Забезпечення законності в адміністративній діяльності правоохоронних органів	18	2	-	2		16
	Тема 5. Контроль за дотриманням прав людини в діяльності правоохоронних органів	20	-	-	-		20
	Форма модульного контролю – залік						
	Всього годин	90	10	4	6		80

4. Плани семінарських занять

Тема 1. Права і фундаментальні свободи людини та система їх захисту на міжнародному і національному рівнях

Питання, які розглядаються на семінарі:

1. Положення міжнародних документів щодо захисту прав людини.
2. Основні види прав і свобод людини в Конституції України і роль органів внутрішніх справ у їх забезпеченні.
3. Право на особисту недоторканність, повагу до гідності людини та свободу від катувань
4. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо забезпечення законності у діяльності кримінально-виконавчої служби.
5. Європейський суд з прав людини – регіональний орган із захисту прав людини.
6. Підстави та процедура звернення до Європейського суду з прав людини.
7. Виконання рішень та використання практики Європейського суду з прав людини.

Тема 2. Захист прав людини в правоохоронній діяльності

Питання, які розглядаються на семінарі:

1. Роль правоохоронних органів у забезпеченні основних видів прав і свобод людини, які передбачені Конституцією України.
2. Захист прав і свобод людини та громадянина в діяльності ОВС.
3. Дотримання прав людини під час застосування сили та вогнепальної зброї працівниками поліції.
4. Права людини і сфера виконання покарань.
5. Захист прав і свобод людини як пріоритетне завдання в правоохоронній діяльності Служби безпеки України.

Тема 4. Забезпечення законності в адміністративній діяльності правоохоронних органів

Питання, які розглядаються на семінарі:

1. Поняття та способи забезпечення законності в адміністративній діяльності правоохоронних органів.
2. Форми та методи контрольної діяльності за забезпеченням законності.
3. Поняття законності та дисципліни в адміністративній діяльності ДКВС.
4. Способи забезпечення законності в правоохоронній діяльності.
5. Подання як форма реагування прокурора на порушення законності.
6. Порядок здійснення відомчого контролю у кримінально-виконавчій системі.

5. Завдання для самостійної роботи

Питання:

1. Чи є Україна Стороною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) Україна готується до підписання цієї Конвенції;
- 2) Україна підписала Конвенцію, але її не ратифікувала;
- 3) Україна є Стороною Конвенції;
- 4) Україна припинила членство в Конвенції.

Питання:

2. Визначте місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в системі українського законодавства

Відповіді:

- 1) Конвенція є частиною лише кримінального і кримінально-процесуального законодавства України;
- 2) Конвенція є частиною лише цивільного і цивільно-процесуального законодавства України;
- 3) Конвенція є частиною українського законодавства;
- 4) Конвенція не є частиною українського законодавства.

Питання:

3. Чим визначається обов'язковість рішення Європейського Суду з прав людини для України?

Відповіді:

- 1) тим, що Україна є стороною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;
- 2) спеціальним висновком Верховного суду України;
- 3) обов'язковість виконання кожного рішення Європейського суду з прав людини встановлюється Урядовим уповноваженням у справах Європейського суду з прав людини;
- 4) рішення не може бути обов'язковим для України.

Питання:

4. Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод право на життя належить:

Відповіді:

- 1) кожній людині;
- 2) кожній людині, окрім засуджених до довічного позбавлення волі;
- 3) кожній людині, окрім хворих на невиліковні хвороби;
- 4) лише громадянам держави, що є стороною Конвенції.

Питання:

5. Чи передбачає ст.5 «Право на свободу та особисту недоторканність» Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод обмеження цього права:

Відповіді:

- 1) передбачає виключно в межах оперативної необхідності;
- 2) передбачає виключно в межах процесуальної необхідності;
- 3) передбачає виключно в межах переліку випадків, визначених Конвенцією;
- 4) не передбачає.

Питання:

6. Яке з перелічених прав людини і основоположних свобод, що захищаються Конвенцією по захист прав людини і основоположних свобод, не підлягає ніяким обмеженням і не допускає ніяких винятків?

Відповіді:

- 1) право на життя;
- 2) право на вираження своїх поглядів;
- 3) заборона катування;
- 4) право на свободу та особисту недоторканість.

Питання:

7. Яке з перелічених прав людини і основоположних свобод не захищене Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) право на життя;
- 2) право на шлюб;
- 3) право на достатній життєвий рівень;
- 4) право на справедливий суд.

Питання:

8. Яке з перелічених прав людини і свобод захищено Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) право на щорічний відпочинок;
- 2) право на повагу до приватного життя;
- 3) право на працю;
- 4) право на життя ненародженої дитини.

Питання:

9. Хто з перелічених суб'єктів не наділений правом подавати до Європейського суду з прав людини скарги на порушення Україною прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) держава, що не є стороною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;
- 2) держава, що є стороною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;
- 3) особа, що незаконно перебуває на території України;
- 4) громадянин України.

Питання:

10. Хто з перелічених суб'єктів не наділений правом подавати до Європейського суду з прав людини скарги на порушення Україною прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) Генеральна Прокуратура України;
- 2) зареєстрована в Україні професійна спілка;
- 3) особа, що незаконно перебуває на території України;
- 4) особа, що перебуває під юрисдикцією України;

Питання:

11. Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод право на життя належить:

Відповіді:

- 1) кожній людині;
- 2) кожній людині, окрім засуджених до довічного позбавлення волі;
- 3) кожній людині, окрім хворих на невиліковні хвороби;
- 4) лише громадянам держави, що є стороною Конвенції.

Питання:

12. Чи передбачає ст.5 «Право на свободу та особисту недоторканність» Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод обмеження цього права:

Відповіді:

- 1) передбачає виключно в межах оперативної необхідності;
- 2) передбачає виключно в межах процесуальної необхідності;
- 3) передбачає виключно в межах переліку випадків, визначених Конвенцією;
- 4) не передбачає..

Питання:

13. Яке з перелічених прав людини і основоположних свобод, що захищаються Конвенцією по захист прав людини і основоположних свобод, не підлягає ніяким обмеженням і не допускає ніяких винятків?

Відповіді:

- 1) право на життя;
- 2) право на вираження своїх поглядів;
- 3) заборона катування;
- 4) право на свободу та особисту недоторканість.

Питання:

14. Яке з перелічених прав людини і основоположних свобод не захищене Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) право на життя;
- 2) право на шлюб;
- 3) право на достатній життєвий рівень;
- 4) право на справедливий суд.

Питання:

15. Яке з перелічених прав людини і свобод захищено Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод?

Відповіді:

- 1) право на щорічний відпочинок;
- 2) право на повагу до приватного життя;
- 3) право на працю;
- 4) право на життя ненародженої дитини.

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання та контролю

Основними методами вивчення «Юридична компаративістика» є: словесні; наочні; практичні; евристичні; частково-пошукові; дослідницькі; експериментальні; методи проблемного викладання; методи проекту; методи колективної розумової діяльності; методи самостійної роботи; творчі; проблемно-пошукові методи тощо. Контроль за рівнем та повнотою засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни здійснюється через поточний та підсумковий контроль. Для підсумкового контролю з дисципліни навчальним планом передбачено залік. Отримана за результатами заліку оцінка є підсумковою за курс і включається в додаток до диплому.

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

7. Основні напрями гуманізації кримінально-виконавчого законодавства та забезпечення прав людини під час виконання покарань

8. Загальна характеристика конституційних прав та свобод людини і громадянина в Україні.

9. Права людини та рівень їх забезпечення в Україні
10. Положення міжнародних документів щодо захисту прав людини.
11. Основні види прав і свобод людини в Конституції України і роль органів внутрішніх справ у їх забезпеченні.
12. Способи забезпечення захисту прав людини в правоохоронній діяльності
13. Відповідальність працівників правоохоронних органів за порушення законності.
14. Громадський контроль за діяльністю правоохоронних органів.
15. Діяльність Комісії з питань відвернення катувань при Президентові України.
16. Діяльність поліції та права громадян відповідно Закону України "Про поліцію".
17. Забезпечення законності в діяльності кримінально-виконавчої служби.
18. Забезпечення законності при застосуванні засобів впливу працівниками правоохоронних органів.
19. Забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення.
20. Забезпечення законності та прав людини під час конвоювання затриманих і взятих під варту осіб.
21. Забезпечення законності та прав людини у діяльності СІЗО.
22. Забезпечення працівниками правоохоронних органів прав громадян при їх затриманні, взятті під варту чи арешті.
23. Завдання адміністративного судочинства в Україні.
24. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності.
25. Зміст державного контролю за діяльністю правоохоронних органів.
26. Зміст та порядок здійснення контролю судів за діяльністю правоохоронних органів.

27. Інспекторська перевірка оперативно-службової діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ як форма відомчого контролю в органах внутрішніх справ.

28. Контроль як основний спосіб забезпечення законності в діяльності ОВС

29. Нагляд органів прокуратури за діяльністю правоохоронних органів.

30. Обов'язки осіб начальницького складу правоохоронних органів щодо дотримання службової дисципліни.

31. Організація особистого прийому громадян в правоохоронних органах.

32. Основні положення Закону України "Про звернення громадян".

33. Основні положення Закону України "Про поліцію" щодо захисту прав,

34. свобод і законних інтересів громадян.

35. Основні положення Закону України "Про правовий режим надзвичайного стану" щодо дотримання прав і свобод громадян.

36. Особливості реалізації права на мирні зібрання

37. Основні положення міжнародних документів щодо захисту прав людини.

38. Підстави для затримання особи, що підозрюється у вчиненні злочину.

39. Підстави для перевірки документів у громадян працівниками поліції.

40. Підстави та порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними працівників поліції.

41. Підстави та порядок обмеження конституційних прав громадян.

42. Підстави та порядок огляду речей та документів громадян.

43. Підстави та порядок особистого огляду громадян.

44. Підстави, порядок і строки адміністративного затримання громадян.

45. Повноваження Верховної Ради України щодо здійснення контролю та забезпечення діяльності правоохоронних органів.

46. Повноваження Президента України щодо здійснення контролю та забезпечення діяльності поліції.

47. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо забезпечення законності у діяльності кримінально-виконавчої служби.
48. Подання як форма реагування прокурора на порушення законності.
49. Положення міжнародних документів щодо захисту прав людини.
50. Поняття законності та дисципліни в адміністративній діяльності ДКВС.
51. Поняття та способи забезпечення законності в адміністративній діяльності правоохоронних органів.
52. Повноваження державних органів, які вирішують питання про надання, втрату і позбавлення статусу біженця.
53. Порядок здійснення відомчого контролю у кримінально-виконавчій системі.
54. Порядок здійснення міжвідомчого контролю.
55. Порядок оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів.
56. Роль правоохоронних органів у забезпеченні основних видів прав і свобод людини, які передбачені Конституцією України.
57. Способи забезпечення законності в правоохоронній діяльності.
58. Судовий контроль за діяльністю правоохоронних органів.
59. Форми реалізації законності в адміністративній діяльності.
60. Форми та методи контрольної діяльності за забезпеченням законності.
61. Дотримання прав людини під час застосування сили та вогнепальної зброї працівниками поліції.
62. Європейський суд з прав людини – регіональний орган із захисту прав людини.
63. Підстави та процедура звернення до Європейського суду з прав людини.
64. Виконання рішень та використання практики Європейського суду з прав людини.

65. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: юрисдикція, мета та порядок діяльності.

66. Імплементация міжнародних стандартів прав людини в законодавство України.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота					Підсумковий контроль (залік)	Підсумкова кількість балів
Мах 60% мін 40 балів					40 %	100%
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	40	100
5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Адміністративна (поліцейська) діяльність ОВС. Загальна частина: Підручник. Видання друге / За загальною редакцією Коваленка В.В., Олефіра

В.І., / Константинов С.Ф., Кузьмініх Г.Б. та ін. – К. : «Директ Лайн», 2012. – 816 с.

2. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Особлива частина: Підручник. Видання друге / За загальною редакцією Коваленка В.В., Римаренка Ю.І. Олефіра В.І., / Константинов С.Ф., Кузьмініх Г.Б. та ін. – К. : «Директ Лайн», 2012. – 642 с.

3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: Навчальний посібник/ [Черней В.В., Константинов С.Ф., Братель С.Г. та ін.]; під заг. ред. Коваленка В.В. [5-те вид.]. – К.: ПП «Дірект Лайн», 2014. – 408 с.

4. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина : [Навч. посіб.] / І. О. Ієрусалімова, І. О. Ієрусалімов, П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко. – Київ : Знання, 2007 р. – 223 с.

5. Білас А. І. Захист прав людини і правоохоронна діяльність / А. І. Білас // Стан дотримання прав людини в умовах сучасності : теоретичні та практичні аспекти : матер. V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 10 груд. 2014 р., м. Київ. – К : Нац. акад. внутр. справ. – 2014. – С. 73–75.

6. Бущенко А.П. Проти катувань. Аналіз відповідності українського законодавства та практики стандартам й рекомендаціям Європейського Комітету запобігання катуванням та жорстокому поводженню. / Харківська правозахисна група; Худож.-оформлювач Б.Є. Захаров. – Харків: Права людини, 2005. – 240 с.

1. Глотов С., Петренко Е. Права человека и защита в Европейском Суде. – Краснодар: Издательский дом «Юг», 2000. – 142 с.

7. Горова О. Б. Конституційні громадянські права в Україні і їх забезпечення міліцією (роль міжнародно-правових норм в цьому процесі) : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спеціал. 12.00.01 – теорія держави та права; історія політичних і правових учень / О. Б. Горова ; Націон. акад. внутр. справ України. – К., 2000. – 22 с.

8. Декларація про захист усіх осіб від тортур та інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність видів поводження та покарання : резолюція 3452 (XXX) Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1975 року.

2. Дженис М.: Кэй Р., Брэдли Э. Европейское право в области прав человека (практика и комментарии). Пер. с англ. – М.: Права человека, 1997.

9. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню : прийнята Радою Європи 28 листопада 1987 року.

10. Загальна декларація прав людини : прийнята Резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН 10 грудня 1948 року.

11. Кодекс поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку. Прийнято резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17.12.1979 р.

12. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР // Офіційний вісник України. – 16 квіт. 1998 р. – № 13. – Ст. 270. 127. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI // Відомості ВР УРСР. – 1989. – № 13. – Ст. 108.

13. Конвенція проти тортур та інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність видів поводження та покарання : резолюція 3946 Генеральної асамблеї ООН від 10 грудня 1984 року.

14. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року .

15. Онишко О. Б. Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності : курс лекцій / О. Б. Онишко ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л., 2013. – 255 с.

16. Полиция и права человека. – Харьков: Изд-во Национального университета внутренних дел, 2004. – 140 с.

17. Права человека: сборник международных документов. – Варшава: Хельсинский фонд по правам человека, 2002. – 516 с.

18. Права человека: Учебное пособие /Под общ. ред. Гусева А. Д., Яскевич Я. С. / Гусев А. Д., Яскевич Я. С., Гафарова Ю. Ю. и др. ТетраСистемс, Минск, 2002. – 304 с.

19. Права людини у діяльності міліції: Навчальний посібник / Кол. авт., за заг. ред. Акад. АПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О.О. Погребного та співголови Харківської правозахисної групи канд. техн. наук Є.Ю. Захарова. – Харків: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2006. – 216 с

20. Протизаконне насильство в органах внутрішніх справ: Соціологічний та історико-правовий аналіз / Кол. авт.; За заг. ред. чл.-кор. АПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О.Н. Ярмиша; Передм. Ю.В. Луценка і Г.Й. Удовенка. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, Харківська правозахисна група, 2005. – 212 с.

21. Рішення Європейського суду з прав людини щодо України. Випуск 3 / Харківська правозахисна група; Худож.-оформлювач Б.Захаров. – Харків: Фоліо, 2004. – 280 с.

22. Січкач В. О. Використання досвіду поліції зарубіжних країн в діяльності міліції України по забезпеченню прав і свобод людини (організаційно-правовий аспект) : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право / В. О. Січкач ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2007. – 16 с.

23. Тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод Європейським судом з прав людини та судами України / М. В. Мазур, С. Р. Тагієв, А. С. Беніцький. – Луг. : РВВ ЛДУВС, 2006. – 600 с.

24. Яблонська Т. Права людини і професійні стандарти для працівників правоохоронних органів в документах міжнародних організацій. – Київ: Сфера, 2002.

1. Адміністративна реформа та проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів / ред. І. Р. Шинкаренко; Крим. юрид. ін-т ХНУВС. – Сімф., 2008. – 374 с.
2. Албул С. В. Судова, правоохоронна та правозахисна системи України : підручник/ С. В. Албул, М. О. Баймуратов, А. І. Берлач, А. М. Волощук, Є. В. Додін ; ред. : С. О. Кузніченко. – О. : Букаєв В. В., 2012. – 401 с.
3. Бандурка О. М. Міліція і населення : Теорія і досвід партнерства : монографія / О. М. Бандурка, О. В. Джафарова. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. – 199 с.
4. Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посібник / Р. В. Бараннік. – К. : Дакор, КНТ, 2008. – 348 с.
5. Басай В. Д. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : підруч. для студ. вищ. юрид. навч. закл. : у 3-х кн./ В. Д. Басай. – Коломия : Вид.- полігр. т-во «Вік», 2006. – 972 с.
6. Бельсон Я. М. Полиция «свободного» общества / Я. М. Бельсон. – М. : Юрид. лит., 1984. – 173 с. 22.
7. Бесчастний В. М. Взаємодія інститутів громадянського суспільства та органів охорони правопорядку в Україні і зарубіжних країнах : порівняльний аналіз : монографія / В. М. Бесчастний, О. В. Філонов, В. М. Субботін, С. М. Пашков. – Дон. : Вебер, 2007. – 132 с.
8. Ведерніков Ю. А. Правоохоронна діяльність в Україні : теоретико-правовий аспект / Ю. А. Ведерніков, А. М. Кучук. – К. : Знання України, 2009. – 219 с.
9. Гіда Є. О. Організація роботи менеджерів поліції по забезпеченню міжнародних стандартів прав людини : навч. посібник / Є. О. Гіда. – К. : Ніка-Центр, 2002. – 144 с.
10. Гориславський К. О. Запровадження світових стандартів контролю за обмеженням прав і свобод людини у діяльності спецслужб – основа концепції реформування правоохоронної складової сектора безпеки / К. О. Гориславський // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ : проблеми теорії

та практики : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 27 вересня 2013 р.). – Дн., 2013. – С. 48–52.

11. Декларация о полиции: Резолюция № 690 (1979) Парламентской ассамблеи Совета Европы от 8.05.1979 г. // Сборник документов Совета Европы в области защиты прав человека и борьбы с преступностью. – М. : СПАРК, 1998. – С. 77–81.

12. Онишко О. Б. Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності : курс лекцій / О. Б. Онишко ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л., 2013. – 255 с.

13. Оссе А. Принципы деятельности полиции. Методическое пособие по правам человека / А. Оссе. – Нидерланды : Amnesty International, 2006. – 344 с. 210.

14. Пазюк А. В. Захист прав громадян у зв'язку з обробкою персональних даних у правоохоронній діяльності: європейські стандарти і Україна / А.В. Пазюк. – К. : МГО «Прайвесі Юкрейн», 2001. – 260 с.

15. Практичний посібник для службової підготовки з дотримання прав людини в діяльності МВС / [Кобзін Д. О. та ін.] ; Харк. правозахис. група, Харк. ін-т соц. дослідж. – Х. : Права людини, 2011. – 268 с.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України
3. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
4. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
5. <http://pen.div.co.ua/> - Інститут кримінально-виконавчої служби